

3. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студентів екон. спец. ВНЗ першого (бакалавр.) рівня. За ред. П. Макаренко та ін.; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 547 с.

4. Кузуб М. В., Синюк А. В. Проблеми регулювання бухгалтерського обліку в сучасних економічних умовах. Інтернет–конференції ХНУМГ ім. ОМ Бекетова, 2019. м. Харків. URL : <https://eprints.kname.edu.ua/54382/1/КОНФЕРЕНЦІЯ%20%20ТЕЗИСЫ%202019.pdf#page=112>.

5. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник; Нац. ун-т харч. технологій. Вид. 6-те, допов. і переробл. К. : Алерта, 2018. 981 с.

УДК 657.1 (477)

М.В. Кузуб, ст. викл. (КНТЕУ, Київ)

Б.Р. Войченко, студ. (КНТЕУ, Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Актуальність дослідження полягає у тому, що відмінною особливістю сільського господарства від інших видів діяльності є те, що предметом праці виступає природа. Основна частина виробничого процесу пов'язана з обробкою землі, розведенням і вирощуванням живих організмів. Саме специфікою галузі і визначаються особливості в бухгалтерському обліку сільськогосподарських підприємств.

Пошуком напрямів розв'язання проблем і проблемних питань з обліку в сільському господарстві присвятили свої наукові праці такі вітчизняні вчені, як: Дем'яненко М.Я., Голова С.Ф., Жука В.М., Кірейцева Г.Г., Коцупатрого М.М., Лінника В.Г., Моссаковського В.Б., Огійчука М.Ф., Пархоменка В.М., Сука Л.К. та інших [1, ст. 80].

Сільськогосподарське виробництво – це вид господарської діяльності з виробництва продукції, яка пов'язана з біологічними процесами її вирощування й призначена для споживання в сирому і переробленому вигляді та для використання в нехарчових цілях. Специфіка сільського господарства, яка не має жодна з галузей народного господарства, полягає у наявності біологічних активів для яких затверджено окремий стандарт – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 30 «Біологічні активи», в якому визначено біологічні активи та регламентовано порядок їх визнання, оцінки та обліку.

Поточні біологічні активи – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі [3].

Облік довгострокових та поточних біологічних активів регламентується П(С)БО 30 "Біологічні активи", відповідно передбачені Планом рахунків рахунки 16 "Довгострокові біологічні активи" та 21 "Поточні біологічні активи".

Особливість обліку в сільському господарстві зумовлена встановленим порядком оцінки продукції впродовж року. Використання справедливої вартості для оцінювання активів підприємства сприяє реальнішому зображенню їх вартості в балансі, що дає можливість об'єктивніше аналізувати фінансовий стан і платоспроможність суб'єктів господарювання. Інформація про реальну вартість активів сільськогосподарських підприємств потрібна перш за все їх кредиторам та інвесторам для оцінювання своїх ризиків. Єдині підходи до показу вартості активів дають можливість порівнювати показники фінансової звітності різних підприємств. Продукцію оприбутковують і списують на витрати протягом року за плановою собівартістю, коригують за фактичною собівартістю лише після складання звітних калькуляцій по завершенню року. Корми та насіння з врожаю поточного року також списують на витрати за плановою собівартістю із подальшим коригуванням за фактичною собівартістю.

Оцінка сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю є складним процесом і на сьогоднішній день є індивідуальною справою кожного підприємства [1, ст. 82].

Облік за справедливою вартістю полягає у зображенні біологічних активів в обліку за реальною ринковою ціною. Адже специфіка сільськогосподарського обліку в тому, що протягом досить тривалого періоду фермерське господарство може нести лише витрати на перетворення біологічних активів (зміну якісних або кількісних характеристик), а дохід фактично виникає лише в періоді їх реалізації. Для уникнення таких облікових «перепон» у П(С)БО 30 перевага надається обліку біологічних активів за справедливою вартістю.

Для врахування впливу інфляції залишається найбільш очевидний і зрозумілий прийом – переоцінка основних засобів, і, при необхідності – запасів. Це дозволить більш точно відображати вартість активів, що підвищить достовірність показників фінансової звітності. [2, ст. 475].

Таким чином, при їх відображенні в балансі за справедливою вартістю зменшуються витрати на місці продажу, до яких відносять

витрати, пов'язані з продажем біологічних активів та сільськогосподарської продукції на активному ринку.

Оприбуткування поточних біологічних активів тваринництва та рослинництва відбувається за дебетом рахунка 21 «Поточні біологічні активи», а за кредитом цього рахунка показують вибуття таких об'єктів унаслідок передачі на перероблювання, продаж, безоплатної передачі тощо.

На субрахунку 211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю»/212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю» ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів рослинництва/тваринництва, оцінених за справедливою якістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

На субрахунку 213 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю» ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, внаслідок чого їх оцінено відповідно до нормативного документа

При здійсненні контролю операцій з поточними біологічними активами на сільськогосподарських підприємствах рекомендовано врахувати такі особливості обліку цього виду активів:

- списання (вибуття) тварин у бухгалтерському обліку зазначають як забій та падіж тварин;
- наявність приплоду і приросту живої маси тварин;
- можливі операції з переведення тварин/рослин із групи «Поточні біологічні активи» в групу «Довгострокові біологічні активи» [4].

Отже, основна особливість обліку в сільському господарстві – це наявність біологічних активів, як поточних, так і довгострокових, а також оцінка цих активів. Методика оцінки біологічних активів у сільському господарстві полягає у застосуванні справедливої вартості, за яким всі біологічні активи на дату балансу оцінюються виходячи з рівня цін, який склався на активному ринку на цей період. У відповідності до альтернативного варіанту біологічні активи, якщо їх справедливую вартість достовірно визначити неможливо, оцінюються за їх первісною вартістю (якщо це довгострокові біологічні активи) або собівартістю (якщо це поточні біологічні активи).

Список інформаційних джерел

1. Кузуб М.В. Теоретичні засади оцінки готової продукції тваринництва. *«Формування ринкових відносин в Україні». Збірник наукових праць.* №7 (158). Київ-2014. НДЕІ С.79-84.

2. Кузуб М. В., Лещій Л. А. Оцінка впливу інфляції на показники фінансової звітності. *Міжнародна науково-практична конференція «Глобалізаційні виклики розвитку національних економік»*, присвяченої 70-річчю КНТЕУ. 19-21 жовтня 2016 р., м. Київ.

3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи"» № 790 від 18.11.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

4. Миронова Ю. Ю., Смыслова Ю. О. Особливості обліку та контролю поточних біологічних активів тваринництва. *Економіка і регіон*. 2015. №1. С. 109-113.

УДК 657.1 (477)

М.В. Кузуб, ст. викл. (КНТЕУ, Київ)

І.С. Грицун, студ. (КНТЕУ, Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах трансформаційних змін ринкової економіки розвиток аграрного сектору та його конкурентоспроможність залежить від функціонування сільськогосподарських підприємств. Одним із основних показників, який показує наскільки ефективним є функціонування аграрних підприємств є фінансовий результат, адже метою функціонування будь-якого підприємства є отримання прибутку. Прибутки та збитки сільськогосподарських підприємств, як і усіх інших, формуються від здійснення основної операційної діяльності, яка націлена на виробництво та реалізацію сільськогосподарської продукції.

Різні науковці по-різному трактують значення терміну «фінансовий результат», але взагалі він визначається як приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період.

Основними документами, які визначають порядок та формування фінансових результатів аграрних підприємств є П(С)БО 30 «Біологічні активи» [1] та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів №1315 [2].

У плані рахунків для обліку фінансових результатів призначено рахунок 79 «Фінансові результати». За дебетом рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток, за